

DIN ACTIVITATEA MUZEELOR DIN STRĂINĂTATE

CASA-MUZEU ERNEST HEMINGWAY

Rodica IOVAN

Ernest Hemingway descoperise pentru sine Cuba încă din perioada anilor '20. Locuia pe atunci în Florida la Key-West și era deja celebru. Obișnuia din când în când să își petreacă câteva zile la Havana, trăgînd la hotelul „Cele două lumi” căruia îi făcuse o faimă deosebită. „*Iubesc această țară și mă simt în ea ca acasă, iar locul în care un om se simte acasă în afară de cel natal, este locul căruia i-a fost hărăzit*”, spunea scriitorul în romanul său din 1934 „Green Hills of Africa” (Colinele verzi ale Africii).

Atracția puternică pentru „*insula lungă și tristă, plină de o verdeață exuberantă*”¹ îl va determina să închirieze în 1939 proprietatea Finca Vigia din San Francisco de Paulo, nu departe de Havana, spre est, pe care o va cumpăra un an mai târziu, după apariția romanului „For Whom the Bell Tolls” (Pentru cine bat clopotele).

Ultimii douăzeci de ani ai vieții și-i va petrece în această țară a imperiului solar, dominată de un cer intens, pulverizat în atmosfera umedă și sărată a oceanului. Situată pe o colină năpădită de tot ceea ce natura tropicală a zămislit mai maestros și generos, casa lui Hemingway, înecată în horbota verde a parcului de pe proprietatea Vigia, ți se oferă albă, fermecătoare în simplitatea ei.

E străjuită de un imens *ceiba* — colos ciudat, ale cărui brațe uriașe se zvircolesc dramatic între cer și pământ. Viețuiesc în el flori, păsări, fructe, ierburi agățătoare, înlănțuite într-o sarabandă delirantă, șopîrle, șerpi, o adevărată lume care colcăie bizar. Apoi liniștea calmă a unei terase umbroase spre care te conduc câteva trepte de piatră, la intrarea principală. Am pătruns în locuința lui Hemingway.

După moartea scriitorului, (la 2 iulie 1961, cînd două focuri de armă au răsunat în living-room-ul vilei din Ketchum Idaho), Finca Vigia a fost donată, cîțiva ani mai târziu, statului cubanez de Mary Welsh — cea de-a patra soție a lui Hemingway.

Devenit apoi muzeu, acest lăcaș în care nimic nu a fost atins de mîna vreunui zelos organizator, este vizitat de mii și mii de admiratori veniți din toate colțurile lumii în patria spirituală a marelui scriitor american.

Ei oficiază un fel de ritual sacru al înconjurării casei, avînd posibilitatea să privească prin ferestrele larg deschise încăperile locuinței de mult celebre. Încerci senzația spiritualizării obiectelor materiale, pe care le simți încărcate cu infinite calități evocatoare.

Aici este salonul. Bogăția lui cea mare este lumina. Vibrația aerului încins joacă bizare forme și pete de culoare, într-o strălucitoare manieră impresionistă. O canapea încăpătoare și trei fotolii mari, îmbrăcate într-o olandă gingaș înflorată, sînt într-o armonie rafinată cu grădina înverzită a covorului, acum ușor spuzit de vreme.

În mijloc, pe o măsută joasă, dreptunghiulară, sobor multicolor de sticle găsite cu etichete cochete, din care alcooluri tari se evaporă lent.

În jur — o superbă dezordine : cărți și reviste dintre cele mai felurite, răsirate pretutindeni, între lenșe perne albe de puf.

Pe pereți trăiește jungla Africii. Temute trofee de lei și tigri privesc cu ochi șticloși învălmășeala din această tumbă solară.

Alături e camera lui ! O încăpere modestă, nu foarte spațioasă, aranjată sobru. În mijloc un pat extrem de lung își drapează duritatea sub faldurile catifelate ale unei cuverturi de culoarea apei oceanului. Pe noptiera învecinată, sub căciula fuguiată a unei lămpi, descoperi cu înduioșare o pereche

¹ Aceste cuvinte se găsesc scrise într-o broșură apărută în 1935 care sprijinea expoziția pictorului cuban Gattorno.

CASA LUI HEMINGWAY

de ochelari cu rame auri, un capăt stins de havană, o scrumieră încolăcită de contorsionarea unui pui de crocodil, din care timpul a spulberat cenușa pipelor arse...

În rest, de jur împrejurul odăii, rafturi pestrice de cărți, tixite cu îndirjire, printre care remarca amuzante vecinătăți în culpă cu legile și rigorile unei orînduiei firești: lângă Perez Galdos și Shelley se află cărticica de literatură amoroasă a lui madame Ciang-Kai-Și; alături de suita Balzac, Historia del Tereo și Los Torros în patru volume.

Pe raftul din stînga stă cocoțată mașina de scris și suportul de care atîrnă blocnotesul scriitorului.

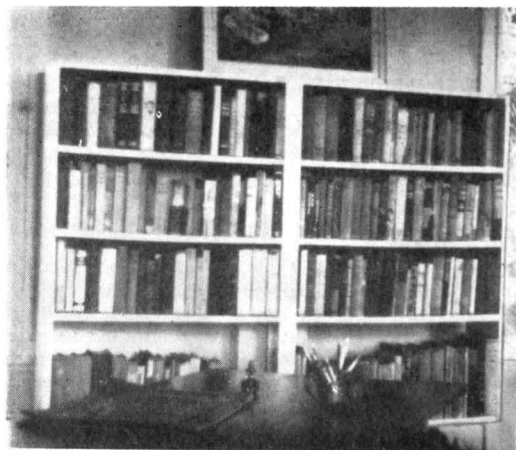
Legenda se destramă ușor, devenind realitate.

Hemingway se scula în zorii zilei o dată cu soarele. Începea să lucreze înainte de micul dejun, stînd aici, în picioare, în fața mașinii de scris, din care, așa după cum se minunau gazetarii vremii, scotea ca un apucat cite 4 000 de cuvinte pe zi. Dialogurile le scria cu mîna în blocnotesul de pe suport.

Astfel trebuie să fi fost zămislite romanul „Across the River and into the Trees” (*Dincolo de fluviu și printre copaci*), povestirea „The Old Man and the Sea” (*Bătrînul și Marea*), acea „desăvîrșită măiestrie în arta narațiunii moderne”², volumul „Dangerous Summer” (*Vară primejdioasă*) și atîtea altele.

² În toamna anul 1954 Ernest Hemingway primește Premiul Nobel pentru „desăvîrșita măiestrie în arta narațiunii moderne așa cum a arătat-o de curînd în povestirea Bătrînul și marea”

BIRCUL PROPRIU-ZIS

SALONUL

Încăperea învecinată — biroul propriu-zis — nu i-a slujit niciodată pentru lucru. În această cameră spațioasă, cu pereții căptușiți pînă sus de mii de cărți, biblioteca sa cuprinzînd peste 12 000 de volume, Hemingway zăbovea rareori. Era locul unde își rezolva de obicei corespondența. Mai zăc încă și acum pe podea maldăre de scrisori legate în baloturi mari și rămase, desigur, fără răspuns.

Atmosfera meditativă, proprie, în genere, unui asemenea loc, este substituită aici de neorînduiala agresivă în care sînt implicate cu evidentă vinovăție afișe vii de corrida, trofee cinegetice, blănuri moi de tigri, a căror capete enorme se lenevesc dezinvolt pe spătarele late ale jilțurilor.

Baia are și ea un „aer” neobișnuit. Pretutindeni cărți! Ziare și reviste citite în primele ore ale dimineții zac răvășite în jurul cadei smălțuite în rozul sidefiu al scoicilor din Atlantic. Nu departe — un stativ încărcat cu cărți. Există suspendate, pe pereții strălucitori ai faianței, policioare pline de cărți și de borcane străvezii în lichidul cărora se unduiesc meduze cu forme schimbătoare, ori stau suspendate exemplare rare de creveți și languste înțepenite.

Într-un colț, cîntarul și cifrele mărunte de pe perete care notează zilnic măsurătoarea cu kilogramul și metrul a corpului, te amuză într-atîta, încît abia într-un tîrziu îți amintești că Hemingway a suferit de diabet.

În sufragerie, însă, domnește o ordine tihnită! Ești surprins în primul rînd de faptul că nu vezi nici o carte. Ți se pare de necrezut! Oricît ai scotoci cu privirea, nu descoperi nici o carte. E singura odaie a casei lipsită de cărți!

Mobila simplă este lucrată cu mult gust în stil rustic spaniol³. Găsim masa așternută ca de obicei pentru trei persoane: soții Hemingway și oaspetele ce trebuia să pice dintr-un moment într-altul. Totul se oficia în tremurul blind al luminărilor adăpostite de cupolele zvelte ale recipientelor de sticlă.

Sfîrșim înconjurul casei după ce mai vedem alte cîteva încăperi: camera soției, odăile prietenilor cărora Hemingway le-a păstrat zeci de fotografii. Iată-i pe Ingrid Bergman și Gary Cooper într-o scenă din filmul „For Whom the Bell Tolls”.

Ne îndreptăm în cele din urmă spre turnul construit ulterior de Mary Welsh, care gîndise că soțul ei își va găsi aici un loc liniștit pentru scris. Scriitorul a continuat, însă, să lucreze în camera lui, iar turnul a devenit un nemaipomenit depozit de trofee cinegetice, de uriașe panoplii de arme, de colosale instrumente de pescuit și de o sumedenie de încălțări. Am numărat peste 30 de perechi de cizme de vînațoare și pescuit, de ghețe de schi, de teniși pentru golf, de papuci de plaje — o expoziție adevărată.

La ultimul cat, un telescop în gravă îngîndurare își trăiește solitar inutila lui existență. Sălbatica panoramă de jos, amețitoare în fantastica ei măreție, se sustrage cu demnitate exagerărilor de prisos ale lentilelor bulbucate de sticlă.

În depărtare este oceanul. Undeva spre vest, în locul unde riul Cojimar se varsă în Marea Caraibe există un mic sat pescăresc⁴ înfipt ca o potcoavă în mal. Străzile lui se scurg în pantă spre golful unde pescuia cîndva Bătrînul.

Un fior puternic îți spune că el se află pe undeva pe aproape, pulverizat în aburul încins al apei oceanului.

³ Întreaga casă este mobilată cu o mobilă utilitară, de influență spaniolă populară, lucrată după proiectele concepute de însuși scriitorul Hemingway.

⁴ Satul poartă numele riului Cojimar. Aici a turnat Hemingway filmul „Bătrînul și Marea”.

SUFRAGERIA

TURNUL CASEI CU TROFEE CINEGETICE, PANOPLII DE ARME, INSTRUMENTE DE PESCUIT ȘI ÎNCĂLȚĂMINTE

